

Οι Μαθησιακές Δυσκολίες μέσα από 9 ερωτήσεις

Τι είναι οι Μαθησιακές Δυσκολίες?

Ο όρος «μαθησιακές δυσκολίες» χρησιμοποιείται συνήθως, ως συνώνυμο του αγγλοσαξονικού όρου “learning difficulties” για να αποδώσει μια σειρά από δυσκολίες στη μάθηση. Ανάλογα με την αιτιολογία τους οι μαθησιακές δυσκολίες διακρίνονται σε:

Γενικές Μαθησιακές Δυσκολίες: αναφέρονται σε δυσκολίες που συνυπάρχουν με ένα γενικότερο χαμηλό νοητικό δυναμικό και οι μαθητές που τις φέρουν υστερούν γενικά σε όλα τα μαθήματα και στα προφορικά και στα γραπτά⁸.

Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες: δηλώνουν δυσκολίες στην ανάγνωση, στη γραφή και τα μαθηματικά και προϋποθέτουν κανονική ή ανώτερη νοημοσύνη ή τουλάχιστον όχι χαμηλή. Ο μαθητής με Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία υστερεί μόνο σε ορισμένα μαθήματα ενώ είναι συνήθως καλύτερος στα πρακτικά και στα προφορικά από ότι στα γραπτά, γι’ αυτό και στη Δευτεροβάθμια δίνεται η δυνατότητα σε αυτούς τους μαθητές να εξετάζονται προφορικά.

Δευτερογενείς Μαθησιακές Δυσκολίες: είναι δυσκολίες οι οποίες προκύπτουν εξαιτίας προβλημάτων που προϋπάρχουν όπως ψυχοσυναισθηματικές δυσκολίες ή ψυχοπαθολογία καθώς και εξαιτίας εξωγενών-περιβαλλοντικών παραχόντων που αφορούν στο οικογενειακό περιβάλλον (π.χ προβλήματα στην οικογένεια, χαμηλό κοινωνικοπολιτισμικό επίπεδο κ.λ.π)⁷.

Στο σημείο αυτό θα πρέπει όμως, να αναφερθεί, ότι παρά το σαφή εννοιολογικό διαχωρισμό μεταξύ των παραπάνω κατηγοριών, υπάρχουν περιπτώσεις που αλληλοκαλύπτονται και εμπίπτουν σε παραπάνω από μία κατηγορίες. Έτσι, ένα παιδί μπορεί να παρουσιάζει ένα μαθησιακό προφίλ ατόμου με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες, αλλά ταυτόχρονα να ζει σε ένα στερητικό περιβάλλον ή να αντιμετωπίζει και ψυχοσυναισθηματικές δυσκολίες. Συνεπώς στις περιπτώσεις αυτές η αιτιολογία είναι δυοδιάκριτη¹.

Είναι ίδιοι όλοι οι τύποι Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών?

Όχι, οι Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες είναι ένας όρος ομπρέλα κάτω από τον οποίο συνυπάρχουν διαφορετικές μαθησιακές δυσκολίες. Οι πιο συχνές ειδικές μαθησιακές δυσκολίες είναι:

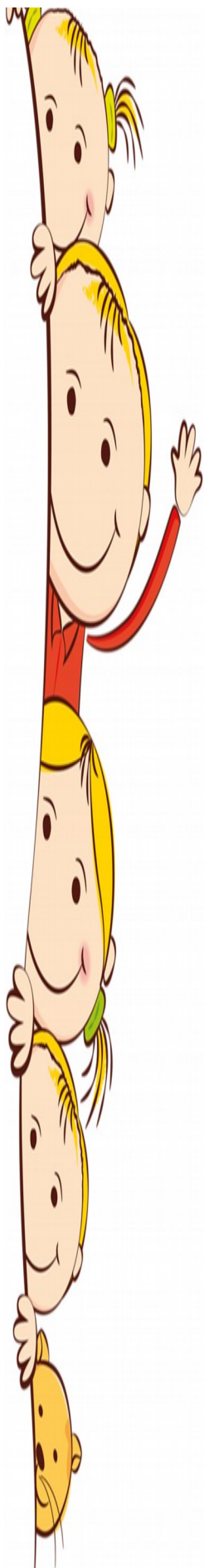
Ειδική Διαταραχή Ανάγνωσης (Δυσλεξία)

Ειδική Διαταραχή Ορθογραφίας (Δυσορθογραφία)

Ειδική Διαταραχή Αριθμητικών Ικανοτήτων (Δυσαριθμησία)

Ειδική Διαταραχή Γραφής (Δυσγραφία)

Ο καθένας από τους παραπάνω τύπους Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών απαιτεί και διαφορετική παρέμβαση.

Ποια είναι τα κύρια χαρακτηριστικά των Ειδικών Μαθησιακών Δυσκολιών?

Επειδή τα παιδιά με Μαθησιακές Δυσκολίες αποτελούν μια ανομοιογενή ομάδα υπάρχει αδυναμία δόμησης ενός κεντρικού προφίλ που να ακουμπάει όλους τους μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες. Ωστόσο κύριο χαρακτηριστικό τους φαίνεται να είναι οι επίμονες δυσκολίες στην ανάγνωση, τη γραφή και τα μαθηματικά που δε δικαιολογούνται από το νοητικό δυναμικό του παιδιού⁹.

1. Μαθησιακές Δυσκολίες στην ανάγνωση: Τα προβλήματα εδώ εστιάζονται σε όλα τα συστατικά της ανάγνωσης: στην αποκωδικοποίηση, την ευχέρεια και την αναγνωστική κατανόηση⁶. Έτσι παρατηρείται συνήθως ένας αργός ρυθμός ανάγνωσης με φωνολογικά λάθη όπως παραλείψεις αντικαταστάσεις, προσθέσεις γραμμμάτων ή συλλαβών ή και αντικαταστάσεις λέξεων. Το παιδί μπορεί επίσης να χάνει τη σειρά του κειμένου ή να παρατηρείται ελλιπής κατανόηση του κειμένου κ.λ.π.

2. Μαθησιακές Δυσκολίες στην παραγωγή γραπτού λόγου: Οι μαθητές με Μαθησιακές Δυσκολίες εμφανίζουν συχνά προβλήματα και στη γραφή και στη γραπτή έκφραση³. Παρατηρείται αργή και κακή γραπτή έκφραση με πολλά ορθογραφικά, συντακτικά και φωνολογικά λάθη. Όσον αφορά τα γράμματα του παιδιού μπορεί να παρατηρείται μη σταθερό μέγεθος γραμμμάτων και δυσανάγνωστα γράμματα. Μπορεί να παρατηρείται επίσης απουσία σημείων στίξης, χρήση κεφαλαίων και πεζών γραμμμάτων στην ίδια λέξη, κακογραφία, μουτζούρες, ενοποιησεις λέξεων κ.λ.π

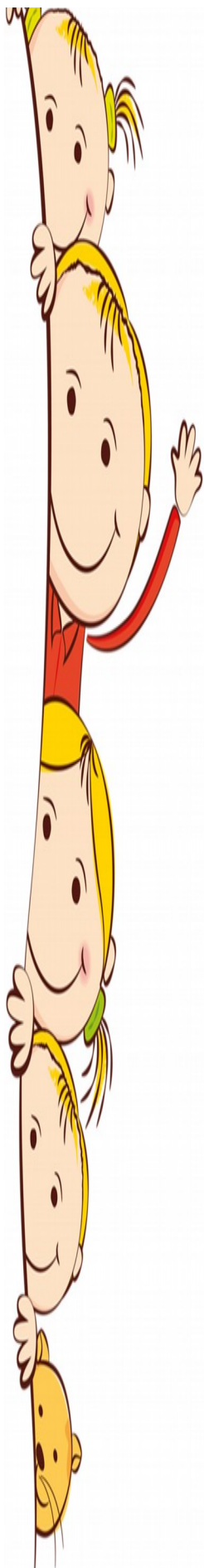
3. Μαθησιακές Δυσκολίες στα μαθηματικά: Το 26% των μαθητών με Μαθησιακές Δυσκολίες αντιμετωπίζει προβλήματα στα μαθηματικά. Οι μαθητές αυτοί δυσκολεύονται στην εκτέλεση αριθμητικών πράξεων, στην έννοια του αριθμού, στη χρήση στρατηγικών και στην ερμηνεία γραφημάτων². Μπορεί να παρατηρείται επίσης χρήση οπτικών βοηθημάτων για διευκόλυνση στο μέτρημα πχ. επικουρική χρήση δαχτύλων, δυσκολία στην εκμάθηση της προπαίδειας και των κλασμάτων, δυσκολία στην επίλυση προβλημάτων, δυσκολία στις έννοιες δεξιά & αριστερά, δυσκολία στο να διαβάσουν και να πουν την ώρα κ.λ.π.

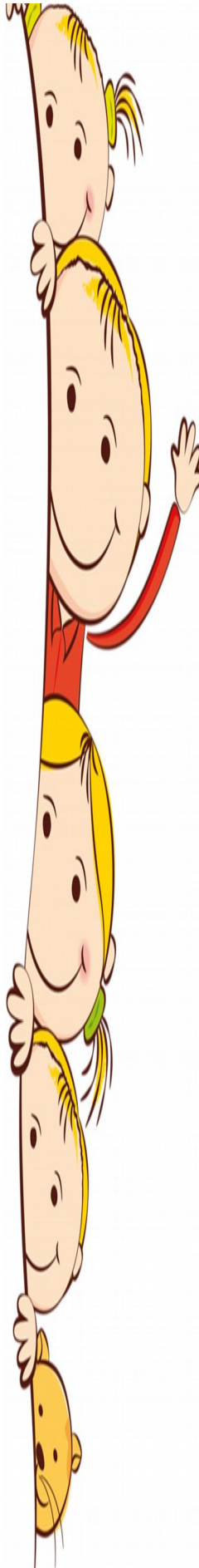
Πόσο συχνά εμφανίζονται οι Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες?

Σύμφωνα με στοιχεία περίπου το 10 με 15% των παιδιών αντιμετωπίζουν κάποιο είδος μαθησιακή δυσκολία⁸.

Έχει το παιδί μου χαμηλό δείκτη νοημοσύνης επειδή διαγνώστηκε με Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία?

Όχι, οι Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες δε δηλώνουν χαμηλό νοητικό δυναμικό αντίθετα τα παιδιά με Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία έχουν φυσιολογική ή και πάνω από το μέσο όρο νοημοσύνη.

Αν το παιδί μου δυσκολεύεται στην ανάγνωση ή τη γραφή έχει Ειδική Μαθησιακή Δυσκολία?

Ο μόνος τρόπος για να μάθετε, αν το παιδί σας έχει κάποια συγκεκριμένη μαθησιακή δυσκολία, είναι αφού πρώτα έρθετε σε συνεννόηση με τον εκπαιδευτικό και το σχολείο του παιδιού σας, να απευθυνθείτε για αξιολόγηση στο αρμόδιο για αυτό το λόγο ΚΕΣΥ του νομού σας, από το οποίο θα σας δοθεί και η σχετική γνωμάτευση.

Όπως ορίζει ο νόμος «στο ΚΕΣΥ, θα πραγματοποιηθεί η διερεύνηση, η αξιολόγηση και η διαπίστωση του είδους των δυσκολιών και των πιθανών εκπαιδευτικών, συναισθηματικών, ψυχοκοινωνικών και άλλων αναγκών και φραγμών στη μάθηση από τριμελή διεπιστημονική ομάδα, η οποία απαρτίζεται από έναν εκπαιδευτικό με εξειδίκευση στην ΕΑΕ, πρωτοβάθμιας ή δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης ανάλογα με τη βαθμίδα από την οποία προέρχεται ο αξιολογούμενος μαθητή, έναν κοινωνικό λειτουργό και έναν ψυχολόγο. Στη διεπιστημονική ομάδα μπορεί να συμμετέχει και λογοθεραπευτής ή φυσιοθεραπευτής ή μέλος του εξειδικευμένου Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (ΕΕΠ) του κλάδου ΠΕ31, κατά περίπτωση, ύστερα από εισήγηση της τριμελούς διεπιστημονικής ομάδας»⁵.

Οι Μαθησιακές Δυσκολίες εξαφανίζονται με το χρόνο?

Όχι, οι Μαθησιακές Δυσκολίες ακολουθούν το άτομο που τις φέρει για όλη του τη ζωή. Αν και η πραγματικότητα είναι ότι μια μαθησιακή δυσκολία δεν μπορεί να θεραπευτεί, ή να διορθωθεί απόλυτα αυτό δε σημαίνει ότι κάποιος με Μαθησιακή Δυσκολία δεν μπορεί να επιτύχει ή και να είναι εξαιρετικά επιτυχημένος. Απλώς τα άτομα αυτά πρέπει να κατανοήσουν τις συγκεκριμένες προκλήσεις που σχετίζονται με τη δική τους Μαθησιακή Δυσκολία, να βρουν τρόπους να αντιμετωπίσουν αυτές τις αδυναμίες και να ακολουθήσουν τα όνειρα τους. Άτομα με Μαθησιακές Δυσκολίες μπορούν να είναι και είναι βραβευμένοι ποιητές, πολιτικοί, ηθοποιοί οικονομολόγοι, μηχανικοί κ.λ.π. Η δυσλεξία είναι άλλωστε το κοινό χαρακτηριστικό των εφευρετών - μεγαλοφυών: Αϊνστάιν, Έντισον, Λεονάρντο Ντα Βίντσι, των πολιτικών Κένεντυ, και Ροκφέλερ, των φημισμένων καλλιτεχνών: Τομ Κρουζ, Σερ, Ντίονεϊ και του γλύπτη Ροντίν, κλπ.

Τι να κάνω αν παρατηρήσω κάποια σημάδια Ειδικής Μαθησιακής Δυσκολίας?

Κρατήστε σημειώσεις για αυτά που σας ανησυχούν, κάλο θα ήταν να μοιραστείτε τις παρατηρήσεις σας, με τον εκπαιδευτικό του παιδιού. Ενημερώστε τον για τις ανησυχίες σας και συζητήστε μαζί του για το αν παρατήρησε και ο ίδιος προβλήματα στην τάξη.

Ζητήστε αξιολόγηση από τα κατά τόπους αρμόδια ΚΕΣΥ.

Τι να κάνετε όταν το παιδί σας διαγνωστεί με κάποια Μαθησιακή Δυσκολία?

Ενημερωθείτε για τη συγκεκριμένη Μαθησιακή Δυσκολία όσα περισσότερα γνωρίζεται για αυτή τόσο περισσότερο θα βοηθήσετε το παιδί σας.

Να θυμάστε, ότι δεν είστε μόνοι υπάρχουν οι κατάλληλα καταρτισμένοι επαγγελματίες, που μπορούν και είναι έτοιμοι να σας βοηθήσουν, ζητήστε π.χ βοήθεια από ειδικό παιδαγωγό ή από τον ειδικό παιδαγωγό του τμήματος ένταξης του σχολείου.

Συζητήστε με τον δάσκαλο του παιδιού σας, σχετικά με τις απλές αλλαγές στην τάξη που θα ωφεληθούν το παιδί σας.

Να θυμάστε ότι με την κατάλληλη υποστήριξη και παρέμβαση τα παιδιά με Μαθησιακές Δυσκολίες μπορούν να αναπτύξουν πλήρως το δυναμικό τους.

Να είστε υπομονετικοί και υποστηρικτικοί απέναντι στο παιδί σας.

Και να θυμάστε πάντα τα λόγια του Ignacio Estrada:

Αν ένα παιδί δεν μπορεί να μάθει με τον τρόπο που το διδάσκουμε ίσως θα πρέπει να το διδάξουμε με τον τρόπο που μαθαίνει.

Βιβλιογραφία:

1. Πρωτόπαπας Α., & Σκαλούμπακας Χ. (2008). Η αξιολόγηση της αναγνωστικής ευχέρειας για τον εντοπισμό αναγνωστικών δυσκολιών. *Ψυχολογία*, 15 (3):267-289.
2. Παντελιάδου, Σ., Πατσιοδήμου, Α. (2007). Εφαρμογές διδακτικής αξιολόγησης και Μαθησιακές Δυσκολίες. Θεσσαλονίκη:ΓΡΑΦΗΜΑ
3. Παντελιάδου, Σ. (2011). Μαθησιακές δυσκολίες και Εκπαιδευτική Πράξη. Αθήνα: Πεδίο
4. Πολυχρόνη, Φ. (2011). Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες Αθήνα: Πεδίο.
5. Εφημερίδα της κυβέρνησης: ΝΟΜΟΣ ΥΠ'ΑΡΙΘΜ.4547, ΑΡ.51
6. Σερδάρης, Π. (1998). Ψυχολογία των διαταραχών του λόγου. Θεσσαλονίκη: UNIVERSITY STUDIO PRESS
7. Φιλιππάτου, Δ. & Δημητροπούλου, Π. (2012). Συστημική θεώρηση της αξιολόγησης των μαθησιακών και ψυχοκοινωνικών δεξιοτήτων μαθητών με δυσκολίες μάθησης. Στο Σ. Τάνταρος (Επιμ.), *Δυσκολίες μάθησης: Αναπτυξιακές, εκπαιδευτικές και κλινικές προσεγγίσεις* (σελ. 147-164). Αθήνα: Πεδίο.
8. Lowell, S. C., Felton, R. H., & Hook, P. E. *Basic Facts About Assessment of Dyslexia: Testing for Teaching*
9. Cortiella, Candace and Horowitz, Sheldon H. (2014). *The State of Learning Disabilities: Facts, Trends and Emerging Issues*. New York: National Center for Learning Disabilities, from:
<http://www.nclld.org/wp-content/uploads/2014/11/2014-State-of-LD.pdf>
10. Εικόνα πλαισίου:
<http://nachalo4ka.ru/wp-content/uploads/2014/05/veselyie-rebyata-shablon-prenyu-2.png>

ΚΑΡΥΔΗ ΙΩΑΝΝΑ

Ειδική Παιδαγωγός του ΚΕΣΥ Τρέβεζας

